

ประมวลการสอนรายวิชา

(Course syllabus)

วิทยาลัยเภสัชศาสตร์

รหัสวิชา PHA 344

หน่วยกิต 1(0-3-2)

ชื่อวิชา ปฏิบัติการเภสัชเวชสำหรับนักศึกษาสาขาการบริบาลทางเภสัชกรรม
Pharmacognosy Laboratory for Pharmaceutical Care Student

กลุ่มเรียน 11,12

ภาคการศึกษาที่ 2

ปีการศึกษา 2566

ผู้เรียน นักศึกษาเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 3

อาจารย์ผู้สอน

1. รศ.ดร.ภญ.ดวงเดือน เมฆสุริเยนทร์	2. รศ.ดร.อภิรักษ์ สกุลปักษ์
3. รศ.ดร.ภก.ทศชน จรุงรัตน์	4. ผศ.ดร.ภก.ธนภัทร ทรงศักดิ์
5. ผศ.ดร.ภญ.สุรางค์ ลีละวัฒน์	6. ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก
7. ผศ.ดร.ภญ.ศุภวรรณ บุญระเทพ	8. ผศ.ดร.ภญ.อรวรรณ เทียรพงษ์
9. ผศ.ดร.ภก.เขาวลิต มณฑล	10. ผศ.ภญ.ชมนภัส ชูโชติ
11. อ.ดร.ภก.วงศ์วิศ พานิชชนานนท์	12. อ.ภญ.อาทิมนต์ วุฒิพงษ์
13. อ.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน	14. ครูปฏิบัติการปฐมมาภรณ์ ปฐมภาค
15. ครูปฏิบัติการสุตารัตน์ อีรวรรวิทย์	

ผู้รับผิดชอบวิชา รศ.ดร.ภก.ทศชน จรุงรัตน์, รศ.ดร.อภิรักษ์ สกุลปักษ์ และ อ.พท. นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน

วัน/เวลา/สถานที่สอน กลุ่มเรียน 11 วันอังคาร เวลา 9.00 – 12.00 น. ห้อง 4-617

กลุ่มเรียน 12 วันอังคาร เวลา 13.00 – 16.00 น. ห้อง 4-617

วิชาบังคับก่อน : PHA 341 เภสัชเวช 1

วิชาบังคับร่วม : PHA 342 เภสัชเวช 2

คำอธิบายรายวิชา

ปฏิบัติการจัดทำมาตรฐานวัตถุดิบสมุนไพรตาม Thai Herbal Pharmacopoeia (THP) ซึ่งประกอบด้วย
สัณฐานวิทยา ลักษณะของเนื้อเยื่อ และคุณสมบัติทางเคมี-ฟิสิกส์ของพืชสมุนไพร และการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์
สมุนไพร

Standardization of herbal raw material according to topics in Thai Herbal Pharmacopoeia (THP);
plant morphology, histology, microscopic examination, and physico-chemical properties and quality
control of herbal product

วัตถุประสงค์ หลังจากศึกษาแล้วนักศึกษาสามารถ

1. จัดทำมาตรฐานวัตถุดิบสมุนไพรตาม THP ซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อย่อยดังนี้
 - 1.1 อธิบายสัณฐานวิทยาเบื้องต้นของส่วนต่าง ๆ ของพืชสมุนไพรได้
 - 1.2 อธิบายลักษณะของเนื้อเยื่อพืชเบื้องต้นและเครื่องยาสมุนไพรผ่านกล้องจุลทรรศน์ได้
 - 1.3 ตรวจสอบคุณสมบัติทางกายภาพเบื้องต้นของวัตถุดิบสมุนไพรได้
 - 1.4 ตรวจสอบคุณสมบัติทางเคมีเบื้องต้นของวัตถุดิบสมุนไพรได้
2. ตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์สมุนไพรเบื้องต้นโดยใช้ Thin Layer Chromatography ได้
3. ตรวจสอบฤทธิ์ทางชีวภาพเบื้องต้นของพืชสมุนไพรได้

เนื้อหาวิชา (ตามตารางแนบ)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ฝึกปฏิบัติการ ทดสอบย่อยและ ทำรายงานและงานที่ได้รับมอบหมาย

การประเมินผล

- สอบข้อเขียน 30% แบ่งสอบ 2 ครั้ง
 - ครั้งที่ 1 สอบกลางภาค 18%
 - ครั้งที่ 2 สอบปลายภาค 12%
- สอบปฏิบัติการ 60% แบ่งสอบ 3 ครั้ง
 - ครั้งที่ 1 สอบปฏิบัติการ integrated laboratory I (ครั้งที่ 1-4) 24%
 - ครั้งที่ 2 สอบปฏิบัติการ integrated laboratory II (ครั้งที่ 6-7, 8-10) 30%
 - ครั้งที่ 3 สอบปฏิบัติการ integrated laboratory III (ครั้งที่ 12) 6%
- รายงานปฏิบัติการและการทดสอบย่อย 10%
- เกณฑ์ผ่านคือ ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 50%
- ระดับคะแนนต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิชาการ วิทยาลัยเภสัชศาสตร์ และคณะกรรมการกำกับมาตรฐานวิชาการวิทยาลัยเภสัชศาสตร์

หมายเหตุ กำหนดเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 80% ของเวลาเรียนทั้งหมด ตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

ตำราและเอกสารหลัก

1. คณาจารย์ภาควิชาเภสัชเวช คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (2558). ปฏิบัติการเภสัชเวช. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต
2. Evans WC. Trease and Evan 's Pharmacognosy. 16th ed. London: WB Saunders; 2009.
3. Department of Medical Sciences, Ministry of Public Health, 2018. Thai Herbal Pharmacopoeia. Prachachon, Bangkok.
4. Jackson BP, Snowdon DW. Atlas of microscopy of medicinal plants, culinary herb, and spices. London: Belhaven Press; 1990.

เอกสารและข้อมูลสำคัญ

1. Tringali C. Bioactive Compounds from Natural Sources. London: Taylor & Francis; 2001.
2. Heinrich M *et al.* Fundamental of Pharmacognosy and Phytotherapy. 1st ed. London: Elsevier Science Limited; 2004.

เอกสารและข้อมูลแนะนำ

1. นพมาศ สุนทรเจริญนนท์และคณะ (2551). ทีแอลซี : วิธีอย่างง่ายในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องยาไทย. นนทบุรี: สถาบันการแพทย์แผนไทย
2. นิจศิริ เรืองรังษี. สมุนไพรไทย กรุงเทพฯ : ปี เฮลท์ดี, 2547.

แผนการสอน
(course outline)

รหัสวิชา ชื่อวิชา	PHA 344 ปฏิบัติการเภสัชเวทสำหรับนักศึกษา สาขาการพยาบาลทางเภสัชกรรม	จำนวนหน่วยกิต	1(0-3-2)
ภาคการศึกษาที่ เวลาและสถานที่เรียน	2 กลุ่มเรียน 11 วันอังคาร เวลา 9.00 – 12.00 น. กลุ่มเรียน 12 วันอังคาร เวลา 13.00 – 16.00 น.	ปีการศึกษา	2566

ครั้งที่	วันที่	หัวข้อสอน	อาจารย์ผู้สอน
1	9 ม.ค. 67	Plant morphology of root, stem and leaf	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และคณาจารย์
2		Plant morphology of flower, fruit and seed	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และคณาจารย์
3	16 ม.ค. 67	Plant histology and microscopic examination of crude drugs I	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และคณาจารย์
4	23 ม.ค. 67	Plant histology and microscopic examination of crude drugs II	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และคณาจารย์
5	30 ม.ค. 67	Integrated laboratory I (ครั้งที่ 1-4)	อ.พท.นิรันดร์ วิพันธุ์เงิน และคณาจารย์
6	6 ก.พ. 67	Crude drug evaluation and herbal drugs standardization I	ผศ.ดร.ภก.ธนภัทร ทรงศักดิ์ ผศ.ดร.ภก.เขาวลิต มณฑล อ.ดร.ภก.วงศ์วิริศ พาณิชชานานนท์ และคณาจารย์
7	13 ก.พ. 67	Crude drug evaluation and herbal drugs standardization II	ผศ.ดร.ภก.ธนภัทร ทรงศักดิ์ รศ.ดร.ภก.ทศชน จรุงรัตน์ ผศ.ภญ.ชมนภัส ชูโชติ ผศ.ดร.ภก.เขาวลิต มณฑล และคณาจารย์
สอบกลางภาควันที่ 19 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2567 (ครั้งที่ 1-4, 6-7)			
8	5 มี.ค. 67	Chemical screening for general compounds : - Alkaloids - Iridoids, coumarins, cyanogenetic glycosides - Anthraquinones, cardiac glycosides, saponins - Tannins, flavonoids	รศ.ดร.อภิรักษ์ สกกุลปักข์ ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก ผศ.ดร.ภญ.สุรางค์ ลีละวัฒน์ อ.ดร.ภก.วงศ์วิริศ พาณิชชานานนท์ และคณาจารย์
9	12 มี.ค. 67	Preliminary phytochemical screening of unknown	รศ.ดร.อภิรักษ์ สกกุลปักข์ ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก ผศ.ดร.ภญ.สุรางค์ ลีละวัฒน์ อ.ดร.ภก.วงศ์วิริศ พาณิชชานานนท์ และคณาจารย์
10	19 มี.ค. 67	Biological screening of plant extracts	รศ.ดร.ภก.ทศชน จรุงรัตน์ ครูปฏิบัติการปฐมาภรณ์ ปฐมภาค และคณาจารย์

ครั้งที่	วันที่	หัวข้อสอน	อาจารย์ผู้สอน
11	26 มี.ค. 67	Integrated laboratory II (ครั้งที่ 6-7, 8-10)	ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก และคณาจารย์
12*	2 เม.ย. 67	Steroid adulteration in herbal drugs	รศ.ดร.อภิรักษ์ สกกุลปักษ์ และคณาจารย์
13	9 เม.ย. 67	self-study (THP)	ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก และคณาจารย์
14	16 เม.ย. 67	self-study (THP)	ผศ.ดร.ภญ.ปิยนุช ทองผาสุก และคณาจารย์
15*	23 เม.ย. 67	Integrated laboratory III (ครั้งที่ 12)	รศ.ดร.อภิรักษ์ สกกุลปักษ์ และคณาจารย์
สอบปลายภาควันที่ 29 เมษายน – 9 พฤษภาคม 2567 (ครั้งที่ 8-10,12)			

หมายเหตุ *การเรียนการสอน และการสอบเป็นภาษาอังกฤษ